

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће и ванредних бројева. Претплата се шаље „Уредништву Полицијског Гласника“ или директно окружним и средњим властима, или на пошти. Цена је листу: чиновницима, званичницима, општинским писарима и осталим званичницима у опште, годишње 12, полугодишње 6 динара. Гостничарима и механичарима годишње 16, полугодишње 8 динара. Жаандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу тачке 5-те члана 8-ог закона о уређењу санитарске струке и о чувању народног здравља од 30. марта 1881. године постављен је:

за редовног члана Главног Санитетског Савета, Д-р Ђока Ј. Николић, физикус Управе града Београда, на место Др. Светозара Атанасијевића, управника опште државне болнице у пензији.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 6 октобра 1904 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о пословном реду у Државном Савету, одобрена су решења истог Савета од 13. и 17. септембра ове године Бр. 6559, 7207 и 7210, која гласе:

да се Стеван Савов Кметовић, из Цариграда, родом из Цеклиња у Црној Гори, и поданик исте кнежевине, по његовој молби прими у српско поданство изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из дојакошњег поданства.

да се Вук Секулић, учитељ грађанске школе у Приштини, родом из Плевља у Турској, и поданик исте државе, по његовој молби, прими у српско поданство заједно са женом Милевом и малолетном децом: Полком, Божидаром и Оливером, изузетно од § 44. грађанског закона, као дојакошњи српски заштићеник.

да се Михаило Р. Поповић, учитељ основне школе у Рудници, среза студеничког, родом из Новог Пазара у Турској и поданик исте државе, по својој молби прими у српско поданство заједно са женом Јеленом и малолетним дететом Радмилом, изузетно од § 44. грађанског закона, као дојакошњи српски заштићеник.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29 септембра 1904 г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу чл. 34. зак. о по-

словном реду у Државном Савету, одобрено је решење истог Савета од 28. септембра ове године Бр. 7344, које гласи:

да се Милан Марковић, из Београда, свршени правник кијевског универзитета и бив. секретар великог Суда, родом из Пипера, у Црној Гори, и поданик исте кнежевине прими у српско поданство, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из дојакошњег поданства.

Из канцеларије министарства унутрашњих дела, 6 октобра, 1904. г. у Београду.

ЖАЛБЕ ДРЖАВНОМ САВЕТУ

Имали смо прилике да видимо, да су многи грађани изгубили замашне административне спорове само зато, што нису били обавештени о времену — роковима — и начину подношаја жалаба на више власти, нарочито на Државни Савет.

Нису, међутим, рећи ни они случајеви, где се према грађанима примењивао који од финансијских закона, па су ови или кажњени, или им наметнута знатна плаћања, па и ако је право било несумњиво на њиховој страни, они су ипак морали подносити наметнуте терете, јер нису на време употребили правна средства.

Ове незгоде догађале су се чак и онима, чијим су споровима руководили људи од заната, јер су специјални закони тако многобројни, а пословници саветски опет тако често мењани, да се, збиља, тешко човек и може наћи.

Изазвани овим очигледним штетама, које су појединци подносили, ми смо се подухватили, да изнесемо све случајеве, у којима се Државни Савет јавља као Касационна власт, како по чл. 144 Устава земаљског, тако и по специјалним законима, и да тако, колико толико, помогнемо онима, који вољно или невољно дођу у тај положај, да морају тражити помоћи код Државног Савета...

Као што је познато, дужности Државног Савета, регулисане су чл. 144. Устава, на између осталог, наређено је и то, да он ради ове послове:

1, да доноси завршна решења о жалбама, које се тичу избора за окружне скупштине и одборе, и општинских избора (т. 5. чл. 144);

2, да разматра и решава жалбе против министарских решења у спорним административним питањима (т. 5. чл. 144.);

3, да разматра и решава по жалбама против указа, којима се вређају закона приватна права (т. 12. чл. 144.);

4, да разматра и решава по жалбама против министарских решења, донесених по предметима, за које министар није по закону надлежан, или који прелазе круг његове законом одређене власти (тач. 13. чл. 144.); и

5, да разматра и решава по жалбама противу решења министарских и решења и пресуда других власти, против којих се, по нарочитим (специјалним) законима, могу подносити жалбе Државном Савету (т. 4. закона о пословном реду у Држ. Савету).

Износићи, овако, случајеве, у којима се јавља надлежност Државног Савета, ми и сами осећамо потребу, да се забавимо мало више случајем из т. 5. чл. 144. Устава, где је реч о административним споровима, јер би ово, без ближег објашњења, остало за многе нејасно, на име, ми хоћемо да укратко кажемо, шта се разуме под административним спором.

Да ово постигнемо, ми не ћемо да узимамо упомоћ правну науку, јер је то, сагласно принципима, истакнутим у њој, обележено самим законом о пословном реду у Државном Савету.

У члану, дакле, 49. истог закона т. 2. вели се ово.

„Административан је спор само између приватног или правног лица с једне, и управне власти с друге стране; а постоји овде, где је наредбом или решењем управне власти, право приватног или правног лица повређено противу законских наређења. По томе није спор овде, где је законом остављено министру или административној власти, како да поступи, оцени и реши ствар.“

Као што се из ове дефиниције административног спора види, случајеви су ови многобројни, и њих је апсолутно немогућно побројати, зато ми нећемо то ни

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

покушавати, него констатујући то, да се жалбе у тим случајевима дају непосредно Државном Савету у смислу чл. 51. саветског пословника у року од 30 дана, ми сада прелазимо на случајеве побројане под 1, 3, 4 и 5 овога чланка. и на специјалне законе.

Тачка 1. овога чланка предвиђа три случаја: избор чланова окружне скупштине, избор окр. одбора и изборе општинске.

Како круг рада и уређење окружне скупштине и окружних одбора још није регулисано законима у смислу чл. 169. Устава, те за прве још важи закон од 9. децембра 1898 год. а окружни одбори још и не постоје као самоуправна тела, то остаје да се говори само о општинским изборима, који се врше на основу закона о општинама, заједно са осталим случајевима, који потичу из примене овога закона, а у којима Савет има последњу реч као касациона власт. (НАСТАВИТЕ СЕ)

ГРАЂАНСКИ - СУДСКИ ПОСТУПАК

протумачен начелним одлукама, одлукама опште седнице Касац. Суда и одељења и одлукама управних власти

ПРИКУПИО И УРЕДИО Свет. Јањић

Глава деветнаеста

О уништењу јавне неуредне продаје

(НАСТАВАК) 20

§ 502.

*

Противно мњење заступљено је у одлуци Касационог суда од 18. априла 1900 год. № 3450.

Ево и те одлуке.

Драгутин Б. тужио је Александра И., среског писара, и тражио је поништај продаје за то, што му је продато све имање а он је земљорадник, за доказ чега поднео је уверење, како се тражи према правилима министра правде код §. 471. грађ. суд. поступка.

Првостепенни суд одбио је од тражења тужиоца, узев да има места његовој тужби, јер је он у првом реду најинтересованији, ма да је под стечајем §. 502. грађ. суд. поступка.

Касациони суд 18. IV. 900. под № 3450 поништио је решење, али са других разлога, прешав преко питања, да ли презадужени може сам да подиже парницу; ма да је један судија био мњења, да се не разматрају акта по жалби тужиоца, одричући му способност да може да води парницу у своје име а о имању које припада стечајству.

Износимо овај други случај, у коме је заступљено гледиште, да презадужени може подизати тужбу у своје име.

Одлука ова гласи:

„Како жалилац и сам у тужби признаје, да је под стечајем, а по §. 24. стец. пост. од оног часа, кад је суд решио, да се стечајште над ким отвори, презадуженом одузима се управа над имањем — то ни тужби овој није било места.

Из акта продаје види се, да је продаја ова саопштена браниоцу стечајне масе, који је на лицитацији био присутан. Па како је дужност браниочева по §. 52. стец. пост. да савесно брани интересе масе, а међутим он се не жали на ову продају, то се продаја има сматрати као уредна, па као таква и одобрити, а тужилац од неумесног тражења одбити; у толико прешто и разлози са којих је уништај тражио, нису такви, са којих би се продаја могла уништити.“

По жалби тужиоца Касациони суд поништио је 3. IX. 96. №. 6506. то судско решење са ових разлога:

„У §. 59. грађ. суд. пост. међу лицима, која нису способна, да воде парницу, није законодавац убрајао и лица, која се под стечајштем налазе; и кад по §. 24. стец. пост. отварање стечаја повлачи, као закону последицу ограничење, да лице под стечајем не може само управљати својим имањем, а не да не може изражаваати и друга своја лична права — суд је погрешно, што је узео, да жалилац нема права на вођење парнице, нарочито у овој ствари где жалилац као сопственик продатог имања, стоји под заштитом закона, у очувању својих материјалних интереса.“

У овом смислу гласи и одлука Касационог суда од 13. VIII. 03. № 5377, коју такође исписујемо.

„Кад §. 478. грађ. суд. поступка наређује, да се дужник мора позвати на продају, и да је ова по §. 501. грађ. суд. поступка неуредна ако изврши власт дужника на продају не позове, — онда је ван сваке сумње, да дужник има право тужбе и жалбе противу продаје његовог имања.

Одредбе §. 24 и 25. стец. пост. и §. 920. грађ. законика не одузимају та права презадуженом зато, што је пропис §. 478. грађ. суд. пост. као доцнији претежнији од §. 24. и 25. стец. пост. и §. 920. грађ. зак. који су по свом постанку ранији; и што ови прописи законски не обухватају заштиту права, коју дужник истиче, како у свом интересу, тако и у интересу поверилаца; а најзад и по томе, што се тим правом које је дато дужнику стаје на пут шиканирању и недопуштеној радњи несавесних бранилаца стечајних маса.

У осталом ово право презадуженога оснива се на §. 41 и 942 грађ. законика“.

*

Ово исто гледиште заступљено је и у одлукама Касационог суда од 8. VI. 1896 № 4878. и 12. XII. 1897 № 1028d.

Тужбу за поништај јавне продаје може поднети оштећени ма и не био то баш онај, чије се имање продаје, према овој одлуци Касац. суда.

На јавну продају, коју је 10. јуна 1899 год. извршио срески писар Обрад К. тужио се интабулисани поверилац Илија М. и суд је поништио ову продају решењем од 30. марта 1902. год. № 9363 са ових разлога:

„Што је забелешком интабулисанога протоколите под № 5101. утврђено, да на

продатом имању стоје терети за 3865·83 д.

Да је тужилац последњи интабулант и како је имање продато за 3610 дин. то се неће моћи да измири за своје потраживање.

На тај начин он ће се оштетити овом продајом и према пропису §. 502. грађ. суд. пост. има права да се тужи на продају.

Па како је попис извршио општински суд а не полиц. власт, то је повређен пропис §. 466. грађ. пост. што чини ову продају неуредном.

Тужени се жалио на ово решење и бранио се, да не стоји у ствари, да дужник онолико дугује, колико тврди забелешка јер је нека потраживања измирио за доказ чега поднео је и доказ и Касациони суд у III одељењу поништио је 11. фебруара 1903 год. под № 29 горње решења са ових разлога:

Кад се тужени брани да се куповном ценом измирују сви повериоци, дакле и тужилац, и ако њихова обезбеђења стоје на продатом имању, — онда се суд, ради извиђаја о постојању те одбране, није могао ограничити само на извешће свога интаб. протоколите, него је требао, у смислу §. 166. грађ. суд. пост. извидети: колико у ствари изнесе дугови на продатом имању, па према нађеном стању дати своју оцену; да ли је жалилац овом продајом оштећен, те да се као заинтересовано лице може, по §. 502. грађ. суд. пост. тужити против ове продаје, имајући при овом оцењивању на уму и сам навод тужиоца у тужби под № 15187, да се са дужником Сретеном угодно за ливаду, да му је уступи за 3600 дин. са којом би се сумом измирили сви повериоци и још би дужнику претекло близу 1000 динара. —

*

Да ли је тужилац оштећен треба извидети на рочишту према одлуци № 9727 код овог §-а.

Оштећење треба фактима утврдити. То показује ова одлука.

„Кад је суд примедбама Касационог суда од 20. новембра 1900. г. № 9727. упућен да извиди и оцени одбрану туженог, да ће се добивеном ценом за продато имање измирити сви повериоци. — онда је суд требао по овим примедбама да поступи и фактима да утврди, да тужиоц овом продајом није оштећен, а кад то није учинио, онда није могао ни одбацити навод тужиоцев, да подис није вршила надлежна полицијска власт; већ општинска; кад и сам суд у свом решењу признаје овај навод као истинит, а који је по §. 501. грађ. суд. пост. Услов за уништај продаје.“

Овакве је примедбе дао Касациони суд (III одељење) 15. марта 1901. године под № 2534. на решење првост. с. суда од 18. јануара 1901. г. № 1877. којим је одбијен тужилац од тражења поништаја продаје, и који је узео, да тужилац нема права на тужбу, јер није оштећен, пошто ће се продајном ценом измирити сви дугови, и да ће му нешто и преостати.

*

У овом смислу гласи и ова одлука:

„Кад се тужени у одговору на тужбу брани: да ће се добивеном ценом за про-

дато имање измирити повериоци и да ће нешто и дужнику остати; кад је тужилац Илија био на продају и лицитирао; и кад по §. 502. грађ. суд. пост. само онај, који је *неуредном продајом оштећен, може оног који је узрок те неуредности тужити суду*, онда је суд по §. 504. грађ. суд. пост. *требао да одреди рочиште, и на истом да извиди одбрану туженог*, па по том да донесе одлуку о продаји.“

Овакве је примедбе дао Касациони суд III одељење 20. новембра 1900. г. № 9727. на решење првост. с. суда у спору И. М. противу О. К. среског писара од 12. октобра исте год. № 24860 којим је поништена продаја за то, што попис није извршила среска већ општинска власт — §. 466. грађ. суд. пост. —

И граничари, ако су оштећени продајом, могу се тужити, ма се и не тужио дужник према одлуци № 5165 код §. 466.

*

Интабулисани поверилац може да се тужи противу јавне продаје и ако је овом задовољан дужник.

То мишљење заступљено је у овој одлуци.

„По §. 502. грађ. суд. пост., који је неуредном јавном продајом оштећен, може оног, који је узрок те неуредности, тужити суду; па, како је жалилац интабулисани поверилац, то и он, као интересован, по наведеном закон. пропису, има права на тужбу, и с тога је суд требао да цени сваки тужбени навод жалничев, и ако је дужник с продајом задовољан, па да реши о уредности или неуредности продаје.

Овакве је примедбе дао Касациони суд у III одељењу 28. септ. 1900. год. под № 7537. на решење првост. смед. суда од 28. априла 1900. год. № 8996. по тужби Илије М. противу Обрада К. среског писара, за поништај продаје.

Илија је био интабулисани поверилац Сретена Ј. чије је имање продавао тужени Обрад, па није био задовољан продајом.

Првостепени суд одбио га је од тражења само са тога, што је сматрао да интабулисани повериоци могу да се жале противу продаје само ако ова није њима саопштена, те не би били у могућности, да штите своје интересе, који случај овде није.

Дужник, не само да се није тужио противу продаје, већ је протоколарно изјавио, да не дозвољава никоме да се тужи противу продаје, јер би то било на његову штету.

Није оштећен и онај, који нема судом потврђену тлацију од имања, које је продато јавном лицитацијом, по овој одлуци.

Мијајло В. земљорадник из Мокре тужио је Видака П. среског писара, за поништај продаје извршене 8. III. 02. год.

Продато имање купио је од Петра Н. по „писмену“ које је интабулисано на спорном имању 23 октобра 1901. године и према томе није могло да буде продато за наплату Петрових дугова.

Заштитник Петар примио се заштите и признао наводе у тужби.

По овоме је првостепени суд поништио продају узев да попис не одговара пропису §. 466. грађ. поступка јер није исписан словима.

Но по жалби туженога, Касациони суд поништио је 10. августа 02. № 5267 првостепено решење са ових разлога:

„По §. 292. грађ. закона и решењу код овог §-а од 16. априла 1850. г. ВМ 571. (збор. 5. стр. 126.) само судска потврђења тапија и других уговора важе за пренос имања. Према томе, кад тужилац нема тапије, — онда је суд требао да да разлога, на основу чега изводи, да је тужилац интересован, па и оштећено лице, те да као такво по §. 502. грађ. поступка има права да се противу спорне продаје жали; а ово у толико пре, што нису ни поднесени докази о томе, да ли је дужник Петар могао и да прода ово имање.“

Према овим примедбама, првостепени суд одбио је тужиоца од тражења узев, да он није сопственик продатог имања, па ни оштећен, а да признају заштитника Петра нема места, кад је утврђено да нема онолико земље колико се по закону тражи.

Ово је решење извршно постало.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ОДЛУКЕ СЕДНИЦА ДРЖАВНОГ САВЕТА

прикупља и сређује Ст. Н. Јаковљевић,
писар Државног Савета.

I.

Чиновнику припада плата све до дана коначног разрешења без обзира на одредбу чл. 76. закона о државном буџету.

Указом од 11. августа прошле године укинута је благајница Управе вароши Београда, а истог дана пензионисан је и Таса Н. управин благајник.

Услед укинућа овог надлежства отвори се велики посао око склапања рачуна, закључења књига, сређивања докумената и осталог, тако, — да је предаја овога надлежства коначно извршена тек 15. октобра прошле године.

За све то време помен. Таса није разрешаван од благајничке дужности, већ је као такав био на раду при укинутој благајници; те је с тога и тражио, да му се призна право на плату све до 15. октобра прошле године, кога је дана, по извршеној предаји своје дотадање дужности и разрешен.

Министар Финансија узео је у оцену ово Тасино тражење, па је по разматрању истог нашао: да довођењем у везу чл. 76. зак. о буџету са §. 31. зак. о чиновницима грађанског реда, јасно произлази да чиновнику, ма којим начином иступио из државне службе, плата припада у границама постављеним законом о државном буџету до дана коначног разрешења.

Према томе и Таси, који је дужност предао 10. X. пр. год. припада плата само до 11. IX. пр. год., а од тог времена па на даље припада му једино пензија, пошто је исти по наведеној одредби закона о државном буџету, био дужан да преда дужност најкасније до 11. II. т. ј. на три-

десет дана од дана указа, којим је стављен у пензију.

Противу ове министрове одлуке Таса се обрати жалбом Државном Савету, наводећи: да чл. 76. закона о државном буџету, није ни предвидео предају укинутаг надлежства; а да њему по §. 31. закона о чиновницима грађанског реда припада право на плату све до дана разрешења.

По разматрању овога предмета, — Државни Савет, — примедбама својим од 13. IX. тек. год. Бр. 6823, поништио је министрово решење као противно закону из ових разлога:

„Што је надлежна — предпостављена власт била дужна да води рачуна о томе, да жалитељ Таса буде разрешен у оном року, који предвиђа чл. 76. зак. о државном буџету; а у исто време употреби и средства дата јој законом, те да и дужност своју преда.“

Како у овом случају није тако рађено, већ је жалитељ Таса остављен, да као неразрешен чиновник изврши предају своје дотадање дужности и после законог рока, то онда њему, по јасној и изричној одредби §. 31. закона о чиновницима грађанског реда, припада плата све до дана коначног решења.“

Ове примедбе усвојио је и Министар Финансија.

II.

Благодејање из §. 471. грађ. суд. поступка не односи се и на воденицу, која земљоделцу служи као кућа.

Коста Н. трг. из Топлог Дола, као пријемник права Николе М. онд. поднео је началнику среза бело-паланачког на извршење одсудно решење нишког првостепеног суда, по коме је Стојан Н. трг. из Доње Студене, осуђен на плаћање извесног признаничког дуга у суми 301-60 дина, који је осигурао прибелешком на непокретном имању.

Но пре него је суд општине топоничке, коме је писато за извршење ове наплате, приступио извршењу, суд и одбор помен. општине издао је уверење: да дужник Стојан, бив. из Д. Студене, а сада становник у атару села Вете, нема имања у атару општине топоничке, које би му се по §. 471. грађ. суд. поступка могло узети у попис.

За овим је и суд објаснио, да дужник има у своме притежању од имања један забран и воденицу са два витла и плацем воденичним, но да у воденици станује са својом фамилијом, те му се с тога није могла узети у попис, јер другу зграду нема.

Према оваком стању ствари, началник срески известио је поверитеља Косту решењем о немогућности наплате његовог потраживања.

Ово решење среске власти одобрено је од стране окруж. начелства и Министра Унутрашњих Дела.

Противу министровог решења поверитељ се обрати жалбом Државном Савету, наводећи: да је дужник само да би осуђетио наплату, од воденице направио кућу себи за становање; а кад би повериоци затражили продају његове куће у Д. Сту-

дени, да би се тамо преселио и оставио село Вету и на тај начин спасао себи и кућу и воденицу.

По разматрању овога предмета, Савет је нашао: да Министрово решење не одговара закону стога, што је поверилац Коста погрешно извештен о немогућности наплате, кад се актима тврди, да дужник има воденицу, која §-ом 471. грађ. суд. поступка није осигурана земљоделцу од продаје.

Ово Саветско посматрање достављено је Министру актом од 4—V—904. год. № 3789., којим је позват на саветски саста-нак, ради објашњења по овоме предмету.

Не слажући се са изложеним Саветским посматрањем, Министар је изнео своје против-разлоге: да је уверењем надлежног општинског суда утврђено, да дужник Стојан нема никаквог имања, које би му се могло узети у попис, а поверитељ-жалитељ Коста ничим не доказује, да је то уверење лажно; наводећи даље, да је у овом случају пресудно уверење општинског суда, према коме је и други један поверитељ дужника Стојана извештен, да исти нема никаквог имања, које би се могло узети у попис.

По овим министровим разлозима Савет је понова узео у оцену овај предмет, па је и тада остао при своме посматрању, да решење министрово не одговара закону, стога је на основу чл. 20. Саветског пословника и решио: „да се исто као противно закону поништи.“ —

III

У случајевима где није нарочито уговорено, тансу за потврђење тапије плаћа купац, а не продавац имања.

Илија Н. адвокат из Пожаревца тражио је од Министра Финансија да му се врати неумесно наплаћена такса у 101. динар, која је од њега као купца имања пок. Живана Н. онд. наплаћена, наводећи: да та такса према чл. 15. зак. о таксама не пада њему на терет, као купцу, већ се има исплатити из излицитиране цене.

Узимајући у оцену ово Илијино тражење, Министар га је; решењем својим од 7. фебруара прошле године Пр.Бр. 2606, — одбио од истог тражења као неумесног.

Као разлог своме решењу, Министар је изнео: да је пом. Илија био и дужан да положи преносну таксу за купљено имање у 101. дин. према гач. 204. такс. тарифе зак. о таксама; наводећи даље, да та преносна такса није обухваћена чл. 15. зак. о таксама, јер под таксама за јавне продаје, које предвиђа овај законски пропис, подразумевају се таксе из т. 23, 63, 86 и 81. такс. тарифе закона о таксама; и према томе, те се таксе имају исплатити из излицитиране или закупне цене — чл. 6. правила за извршење зак. о таксама од 3. маја 1897. год. Пр. Бр. 10442., у вези чл. 30. пом. зак. Па кад ова такса из гач. 204. такс. тарифе не пада на терет продавца — односно добијене цене за продато добро; а иста се мора наплатити, онда је сасвим природно, да ту таксу треба да плати купац.

Противу министровог решења, Илија се обрати жалбом Државном Савету, на-

водећи: да је погрешно министрово мишљење, да преносна такса није обухваћена чл. 15. зак. о такс., ово у толико пре, што се по §. 489. грађ. суд. поступка, издање тапије купцу јавне продаје, врши по званичној дужности у року за месец дана по пријему извештаја о продаји, а у том законском пропису не вели се и то: да ће суд бити дужан, да од купца наплати и преносну таксу.

По разматрању овога предмета, — Државни Савет, — одлуком својом од 24—II—904. год. Бр. 1494, а на основу чл. 26. Савет. пословника. — одобрио је министрово решење као на закону основано. —

У овом случају, ми са наше стране додајемо, да је Министрово решење правилно у толико пре, што ниједним досадашњим законом о таксама, као ни његовим изменама и доцнама, није укинута т. 6. §. 513. грађ. суд. поступка (гл. X. »о таксама«), у којој је одредби изрично казано, да ће таксу за потврђење тапије платити купац, а не продавац имања.

ЈЕДНА КРАЂА

I. БРИЛИЈАНТСКА ОГРЛИЦА

ДРАМА У ЧЕТИРИ РАДЊЕ

Сера Ф. Ч. Бернанда

3

(СВРШЕТАК)

Брижљиво разматрив хартију, у којој је мистер Пенгам завио кутију и уверив се да на њој нема никакве адресе и у опште ништа написано, он завије њоме кутију, у којој је била премештена огрлица, мете капу и, погледавши на сат, на претима дохита у коридор, стрчи с лествица, и био је на улици пре, него је златним ширитом украшен послужитељ успео да му отвори стаклена врата и понуди кола.

Од момента, кад је Ташовић изишао из дућана. »Клерк и синова,« и до момента његовог одласка из хотела, једва да је прошло двадесет и пет минута, а још после десет минута он је већ седио у засебној соби представника новчаног завода Хелејбера, старе и добро познате фирме за давање зајмова, која је била својина једнога од најбогатијих у свету. Управник фирме запита посетиоца. чиме га може услужити.

Павле објасни:

— Ја тек што сам дошао с југа и враћам се у Петроград. Дозволите да вам предам моју посетницу. Може бити да вам је по чувењу позната наша кућа.

Представник Хелејбера прочита посетницу и примети, да му се чини позната.

— Али пређимо на ствар?

— Ја вас нећу задржавати, — рече Павле, с искреном учтивошћу, — вама је време скупо а и мени такође, јер ја сам овде свега на један дан и сутра треба да отпутујем у Петроград. Но на жалост мени недостаје новаца. Сума је мала, мени треба свега сто фуната за неколико сати, c'est-à-dire jusqu' à demain matin.

— А осигурање? запита представник Хелејбера.

— Le volci! и Павле пружи кутију.

Представник Хелејбера разгледа је.

— А, — примети Павле, — монограм је мој и моје жене. Кутија је начињена за мене и то је поклон за дан њеног рођења. Она је прављена у Риму.

Кад је управник отворио кутију и стао посматрати брилијанте Павле Продужи:

— Они су скупоцени, није ли тако monsieur?

— Да, дивни су. — Ту нема никакве тешкоће. Желите ли новац у банкнотама или чек? Наши су банкарски ту одма. — не даље од пет минута хода.

— Хвала вам; да, ја више водем узети чек, — одговори Павле. — С њим могу добити новаца, где ми буде угодније.

Залога је била задржана, признаница написана и Павле узме чек.

— Мени Лондон није сасвим туђ — примети Павле, — али ваша банка... хоћете ли бити добри да ми је покажете?

Случајно се десило, да кад је Павле дошао, представник Хелејбера баш се спремао да пође на доручак. Па желећи да буде љубазан према странцу, и још таквом, који може бити од користи као колега — трговац, он услужно одговори:

— Ја баш идем на ту страну; ако изволите почекати неколико минута, ја ћу вам показати.

— Ви сте врло љубазни, — рече Павле Ташовић и после пет минута они пођу к банкарку. Овде га представник Хелејбера упозна са његовим благајником, потврди свој сопствени чек и остави у канцеларији Павла, који му срдачно заблагодари за његову љубазност.

Чек буде исплаћен, и проговоривши неколико речи с касиром Пол се опрости с њим и изиђе из банке.

— Како се зове странац коме је исплаћен чек? — запита директор банке, кад је се његов нови клијент удалио.

— Павле Ташовић, — одговори касир. — Управник Габријели оставио ми је његову посетницу. Он је из некакве руске трговачке куће.

Павле се врати у гостионицу. Жена га је очекивала. У најлепшем расположењу они оду доручковати. Он јој је рекао, како је ишао да узме нешто говог новца, ну она га је уверавала, да није имао никакве потребе мењати хартије пошто она има доста новаца за њихов menus plaisirs и за трошак у гостионици. Павле је био усхићен. Таква је жена благо. Може бити да је знао да жена има новаца онда... но своје мисли задржао је за себе и сто фуната остли су недирнути у његовом џепу. Они су весело провели вече једно с другим. Држим да међу њима није било ни једне речи о брилијантима, а питање о поклону за њен рођен дан нису ни додиривали.

— Très chère, — рече Павле својој жени, — сутра ћемо поћи с возом који иде из Черинг — Кроса у Париз via Boulogne.

— Драги Павле, — одговори жена, која није имала никако воље да остане у Лондону макар и један минут даље но што је било потребно, — soit par Calais, soit par Boulogne, tout sera pris.

Оставимо сад Павла и његову жену, да уживају шетајући се по граду и да се вратимо представнику Галејбери, који, проведавши три четврти сата о добром доручку, седи сад у засебној соби његове радње, читајући тек добивено писмо.

Оно има форму приватног извештаја од господe Клерк и синова. Његова је садржина.

»Тачан опис огрлице, која припада господи Клерк и који су готови платити 8000 фуната за њен дупликат. Тражи се што бржи извештај.«

— Ето на! Па ова ствар баш то и јес! Какав стицај! Ипак, размишљао је он с неком досадом, она није наша и ми не можемо с њом располагати. Али заложник... заложник би можда био готов понудити. Да видимо....

Овом се речи свршава друга радња брилијантске драме. — — — — —

Између краја другог чина и почетка трећег, пролази једна ноћ.

Време — подне другог дана.

Унутрашње собе за спавање у гостионици Грандпола заузели су супрузи Ташовића. Завезљаји и путничке торбе готове су за пут Madame узела је на себе бригу о пледу, горњем капуту и т. д. осем кожне кутије са гравираним фирмом на њој „Клерк и синови,“ коју она није видела, јер у овом моменту она је била у столу под кључем њеног мужа, заузетог у другој соби са прегледањем рачуна гостионичара док је garçon - en - che фочекивао наплату истог. Monsieur улази у собу за спавање и madame даје му своју кесу с којом се он враћа натраг, наплаћује по рачуну само за једну ноћ проведenu у гостионици, даје уобичајену напојницу и смешта кутију с написом „Клерк и синови“ у њу. Затим сизази заједно са женом низ степенице, помаже јој да седне у каруце, даје јој потребна обавештења, која она потпуно разуме, о засебном купе-у и уговоривши да се нађу на платформи по могућности много пре одласка воза, он подиже капу; madame иде на станицу а он прелази улицу и иде к Странду. И тако они нестају из памети свију с којима су имали односа у гостионици, као људи који су данас овде, а сутра отишли и који нису никог узнемиравали и довољно разделили напојнице. Њихова имена можда су тачно уписана у књигу посетиоца а можда и не. Они су отишли и у хотелу их више нико не зна.

На Странду Павле позове кочијаша и дође до угла улице на којој се налазе побочна врата канцеларије Галејбера.

Управник Галејбера био је до некле задовољан што га је видео; може бити да би са чисто трговачког гледишта био још више задовољан.

Павле Ташовић одмах пређе на ствар:

— Ја имам мало времена, — рече он. — Дошао сам да платим свој цуг.

Управник Галејбери поклони се.

— Није тако хитно, — рече он у шали.

— Извините, — одговори Павле, — хитно је. Ја одлазим у Русију. Већ сам и билет узео, а ево узетих сто фунта. Нису ми нужни али ипак вам захваљујем.

Тада управник Галејбери као мало сажљиво пружи своме клијенту кутију са брилијантском огрлицом.

Њему до душе дође мисао у главу е да ли му је дужност да извести овог господина, да његова огрлица очевидно одговара дупликату, за који господа „Клерк и синови“ нуде 8000 фуната. Али рашта да он гура у џеп руском трговцу такву суму, а да не добије за овај извештај ни парића. Не, овај је случај пропао и квит. Али ипак, ако би странац хтео да прода...

Док је он за неколико тренутака био занет овим размишљањем, његов клијент пажљиво је увио кожно кутију, затим је развио и пробао да угура у један од својих побочних џепова.

— Незгодна ствар за џеп. — примети му управник Галејбери, показујући природно интересовање за судбу брилијаната.

— Веома, — промумла странац мрштећи се. — И ови брилијанти нису осигурани, — додаде он развлачећи прсник и паштећи се да смести кутију у потајни џеп на грудима. — У овом џепу, — објасни он, — ја увек носим драгоцености, али ту су ми новци resto! Она је сувише велика. Ваља ми смислити....

Кутија с натписом „Клерк и синови“ лежала је у задњем џепу његовог капута, где није ни покушавао да смести кутију с брилијантима.

Он пође на излазна врата.

— Веома је опасно путовати са тако драгоценим стварима — лукаво примети управник Галејбери.

— Да, размишљао је Павле Ташовић и застаде. — Али то је за моју жену. Па шта да радим? Он мало размисли, затим слегну раменима и рече: ја би их продао кад би нашао купца.

Какав случај! Каква прилика!

— Видите — рече управник као бајаги замишљен, — ако би ја... хм... могао помоћи.

— Захваљујем вам, — прекиде га Павле и, брзо погледавши на зидни сат, запита, је ли тачан?

— За пет минута иде напред, — био је одговор.

— А мени је тако хитно! Идем па шта буде; премда... и Павле застаде, држећи руку на браву од врата, — ја држим да је ваш савет добар. Опасно је путовати са овим брилијантима и живот је скупљи од њих.

— Сасвим тако, — брзо додаде управник. — Па колико их цените?

— Ах, драги господине; за велику суму, — одговори Павле. — Седам хиљада фуната, — ни једне паре мање.

Управник климну главом.

— Кад би monsieur казао пет или шест, још би се могли погодати. Али седам!...

— Ево шта је! — осмехну се Павле. —

До поласка воза имао бих још гдешто да посавршавам. Можда ћу и наћи кога било, у хотелу могу ме упутити на купца, или... — он погледа на сат..... — у нашем посланству. И, отвори врата....

Но у том кратком међувремену експерт — оцењивач реши се.

— Један минут господине, — рече он невољно подижући глас, — цена је велика али ћу купити бриљанте.

— Добро, — пристаде Рус, — а ја ћу жени за рођен дан место огрлице поклонити новце. Али, comme je cuis très pressé, ми смо обојица људи раденици, па зато свршавајмо посао одмах.

— Одмах, — прихвати купац и седе да спреми чек, док је Павле писао признаницу.

— Али, — кликну последњи, — како ћу добити новце са овим чеком? Ах, очекујте... ваш банкар.

— Онај исти код кога смо били јуче, — прекиде га досетљиви управник. Због величине суме, ја ћу и сад поћи с вама.

— Веома сам вам захвалан, — рече Павле, — мене ту на углу чекају кола.

И тако обојица пођу у банку, где се чек исплати у банкнотама.

— Њих је лакше сместити у потајне џепове, — примети Павле, — него кутију, и, опростив се са управником он седе у кола и оде.

Управних Галејбери остаде да прођа са својим пријатељем директором банке, али му не повери целу историју са брилијантима; он му је само рекао, како је тога дана свршио добар посао, и поздрављајући се, они се растану. У својој канцеларији за издавање зајмова, управник Галејбери прочита циркулар Клерк и синова, разгледа брилијанте, смести кутију у касу осигурану од ватре, па како је имао неколико хитних послова, који не трпе одлагања, он остави посету магазина „Клерк и синови“ отприлике за један сат. По после једног сата, т. ј. у три сата и 30 минута немогав напустити канцеларију, он телеграфиче мистер Пенгаму и замоли га да буде добар доћи у његову канцеларију кад сврши посао и извести га, да ако не могне доћи, онда ће он, управник Галејбери, доћи к њему у 10 сати и 30 минута изјутра.

Управник Галејбери упути се кући, трљајући руке од задовољства при помисли, да су чистих хиљаду фуната баш као у његовом џепу. Веома срећан дан. — — —

Било је око 1 сата и 15 минута, кад је као што смо видели, Павле, пажљиво метуо банке у унутрашњи џеп прсника и опростив се са управником Галејбери, ускочио у кола.

Било је 1 сат и 30 минута кад је Павле Ташовић изишао из кола на Бонд-Стриту у магазин Клерка и синова, држећи у рукама повећи пакет.

— А, господине Пенгаме, — ускликну он — me voici enfin! Да нисте очајавали?

— О, ни једног тренутка.

Мистер Пенгам био је одвећ љубазан.

— На ствар дакле. Немам времена, ја хитам. Ево новаца — пет хиљада у новчаницама. Је ли толико?

— Са свим, — одговори господин Пенгам, предавши новац касиру и предузе писати признаницу.

— И, — продужи Павле — вадећи из џепа кутију „Клерк и синови,“ то је ваше.

Мени та кутија није потребна, а вама ће можда требати.

— Захваљујем, господине, — рече Пенгам, — она ће можда и требати, и ако се само по себи разуме, да се за специјалне адићаре праве и специјалне кутије с нашим знаком, којим се познаје којој ствари припада. Ево признанице, господине.

А! — додаде он, сетивши се одједном издатог циркулара, а ако нађем дупликат?

Ах! — прекиде га Павле, ја сам на то и заборавио. Нећу вас тиме узнемиравати, за мене је довољно и ова једна огрлица. Може бити кад дођем понова у Енглеску... не тражите за мене. Могу вам насигурно рећи, да ми се неће допасти. Adieu!

И Павле што може бити брже стрчи низа степенице, ускочи у кола и оде.

— Стигох на време, мила моја! — кликну он кад спази жену на платформи Черн-кроској станици.

— Све су ствари у вагону, драги, — рече madame: — ти си се сигурно видио с човеком од кога си узео новце на зајам, и вратио му?

Она није била искусна жена, као што се може мислити.

— Naturellement! — одговори њен муж, и није даље развезивао на ту тему, јер баш у том тренутку чу се звоно и они похиташе да уђу у купе.

— Нема више никог да улази? Мах-нупе барјачићем, затворише врата, и експрес пошти носећи madame и monsieur Ташовића преко Булоња и Париза у Петроград.

На овај начин њега нестаје у драми.

Подигне се завеса и за четврти чин

Сутра дан, у 10 час. и 30 мин., тачни управник Галејбери јавља се са лепо увијеним пакетом у магазин „Клерк и синови“ где га одмах спроведоше у храм мистера Пенгама.

— Веома ми је жао што јуче не могах доћи к вама, — поче говорити управник Галејбери, још унапред уживајући како ће да се зарадује и зачуди мистера Пенгама.

— Не вреди говорити о томе, одговори г. Пенгам. Ја бих вам уштедио долазак, само да сам био слободан.

— Ну — продужи управник Галејбери, развијајући кутију у намери да произведе драмски ефекат, ви сте разаслали опис бриљантске огрлице, која се налази у нашим рукама.

— Да, одговори г. Пенгам.

— И, продужи Галејбери, — понудили сте 8000 фуната за њен дупликат.

— Тако је — рече Пенгам, — но...

— Дозволите да изговорим, прекиде га Галејбери. Ова кутија с њеном садржином постала је од јуче моја сопственост.

— Видим — одговори Пенгам.

— Али, продужи Галејбери, откривајући кутију и поносно показујући њену садржину, шта велите о овоме, а?

Мистера Пенгама погледа на бриљанте, затим их стане разгледати и са осмехом, који постојаше све шири и шири, веома мирно рече:

— Али, драги господине, то није дупликат: то је она иста огрлица.

— Шта? у мал није узвикнуо управник Галејбери — сав блед, а затим се јако зацрвени. Најзад толико се прибра, да је могао промрмљати: — Али ви... ви имате ориџинал а ово је тачан дупликат његов.

— Опростите, драги пријатељу, — мирно одговори г. Пенгам. Затим позове свога поверљивог помоћника — експерта и запита га:

— Господине Смите, будите љубазни, па нам дајте знаке, са којим је унесена у у радњу огрлица, а при том, у добри час, рече, отварајући кесу, ево и кутије од те огрлице. На њој су наши сопствени знаци и она нам је враћена јуче. Мистера Смите, будите добри, па покажите и књигу у којој су забележени налични трговачки знаци.

Управнику Галејбери, такође експерту у јувелирским пословима Бонд-Стрита, довољно је било само да погледа на огрлицу и на кутију и да чује о догађају са кутијом, о којој му г. Пенгам испричао у свима појединостима.

— Тако дакле, — кликну несрећни зајмодавац, дознавши истину, — ја сам дао седам хиљада фуната за то, што сте ви продали за пет хиљада! То је ђаволски лоповлук! Да!... Он скочи: где је варалица?

— Ми смо имали препоруку руског посланика — рече г. Пенгам.

Шта је у раздражењу изговорио управник Галејбери о Русима — не може се овде понављати.

— Најбоље ће бити да се посаветујете са вашим адвокатом, мудро га посаветова г. Пенгам.

И Галејбери оде љутит. Али и адвокати и искусни у законима саветници — „све је било узалудно“ као што се говори о лекарима поред самртничке постеље.

— Видите ли, — примети један научар „Саветник краљев“, ви сте желели добити хиљаду фуната. Рус вам је вратио ваших сто фуната, значи да је поступио с вама са свим часно. Он је платио г. Пенгаму 5000 фуната, што му је затражено за огрлицу и то је такође урадио поштено. Њему се прохтело да има две хиљаде фуната и он их је добио. Ви сте желели да добијете хиљаду фуната ћара и нисте их добили. Али на крају крајева бриљанти су у вашим рукама и...

— Али, — повиче спекулант, — они сад не вреде осам хиљада.

— Можда ће временом вредети, — рече чувени „Саветник Краљев“, никад се не зна где ћеш добити, иде ли изгубити.

— То је истина, — промрмља несрећни заложничар, — никад се не зна. И ја не знам — када ћу наћи своје....

Но да ли је ово била превара? Може бити, али, као што су се многи учевни саветници изражавали, где ли би се одредило место овој превари?

Рус није никог обмануо; он је изазвао лажна надања; он је купио по јевтиној цени а продао са великом добити. Можда је он у први мах и намеравао да учини поклон жени, али му одједном дошла у

главу „срећна мисао,“ и он се решио да ништа не говори жени о бриљантима, која ништа од тога не трпи, јер „што очи не виде, о томе срце не жали,“ и као трговац, добро познат са трговачким обичајима, он је умотрио згодан случај да заради две хиљаде, као што му је на крају крајева и испало за руком. Кад заложничар не би био тако похитао да добије хиљаду фуната више, и ако би одрекао дати 7000 фуната или и 6500, онда Русу не би остало друго но да врати огрлицу „Клерку и синовима“ са изразом жаљења што је не може купити.

Ја не кажем да би он тако и учинио, али нема основа да он не би тако поступио. Што се тиче замене једне кутије с другом, види се, да Рус није хтео да заложничар зна где је он добио бриљанте. У овом поступку нема ничега ружног; то се са свим слаже са часним радом. Ако би Галејбери одлучио одрекао да не да више од 6000 фуната, можда би се Рус задовољно и том сумом.

Како било да било, али пошто су „Клерк и синови“ одрекли понова купити своју сопствену робу без великог рабата, то господа из фирме Галејбери могу се сматрати као привремено оштећени приближно сумом од 2500 фуната, ако се узме пијачна цена за огрлицу у 4500 фуната. А вредни управник треба сад да удвоји своју вредноћу, те да поврати у мњењу својих другова репутацију искусног посленика.

Мени је лично непријатно помислити, да је madame Ташовић знала ма шта о плану свога мужа, ако је у плану и било обмане, и ја сам мњења, да она није никако ни очекивала поклон о своме рођендану. Уз ово би казао још, да она никад није чула ни једне речи о бриљантима ни до данас. Али сам такође уверен, да ће она при повратку кући, добити од мужа красан поклон од прилике 250 фуната. А с таквим поклоном може да блесне у друштву.

с руског Басановић.

БАРОНЕСА БЕЈМБРУК*)

То је једна из најтужнијих мојих сахалинских усмреница.

— Баронеса? Баронеса меси колаче, даје лекције и шије одело! — говорили су ми у насељу Риковској.

На прагу ме срела висока и сува жена, са паметним и пуним израза очима. Колико година? Заиста је тешко одредити године жени на робији. Сахалин одузима од човека све, чга има доброга, а пре свега младост, а потом здравље.

Ја се представих.

— Баронеса Бејмбрук! — одговори она, наглашавајући титулу, која је одузета.

„Дело баронесе Бејмбрук, оптужене за паљевину,“ дигло је огроман шум у Петрограду. То је био један од сензационих процеса.

У историји женског образовања у Русији, име баронесе Бејмбрук, заузеле екром-

*) Из Сахалина од В. М. Дорошевича.

но, но при свем том ипак видно место. Њој припад аиницијатива завођења професионалног образовања женскиња у Русији; она је прва отворила женску професионалну школу.

Одлично образовања, по друштвеном положају припадала је одабраном друштвеном кругу, са веома угледним сродницима, но без средства за живот, млада жена предала се са особитом усрдношћу мисли:

— Треба научити жену, да живи од свога труда. Наоружати је у борби за опстанак.

Посао је пошао добро. Баронеса је радила, учила раду друге, мучила се и састављала крај с крајем.

— Само ми је досадно било самотовати! — с тужним осмејком сећа се она, — радиш, радиш, а кад останеш сама онда је тако пусто. Ни једне блиске душе. Рођаци... Да рођаци, али они су гледали са неповерењем, стидели су се мојих намера...

Она се упознала са некаквим војним чиновником у оставци. Они су се допали једно другом, а затим се заволели, јавила се »веза« и разговори пошли од уста до уста.

— Веома незгодно! Непријатно и пред рођацима, а и као управница школе...

Требало се венчати. Он је такође сам о томе мислио. Но он се био новчано веома заплео, требало му је да се од некога откупи. — новца није било.

— Знаш шта, — казао јој је он једном, — ми се можемо испетљати. Осигурање за твој намештај. Ако потпалимо. —...

— Ти си с ума сишао!

— Нико неће знати. Ти ту нећеш имати ништа. Само пристани. Биће то све свршено без тебе. Ја имам већ за тај посао једног човека...

Она се противила. Он ју је убеђивао, доказујући јој »да не мало њих у Петрограду тако раде,« да ту нема никакве опасности, да том његовом човеку, то није први пут, и да он зна како то све треба удесити.

— Ти ћеш отићи у позориште. Ниси потребна.

На крају крајева он јој је предложио избор: — Друга издада ти знаш да нема. Овако се даље наша веза не може продужавати. Значи иди пристани на то, што ти предлажем, или се мора све кидати.

Молио је, закљичао њиховом љубављу. Она је пристала.

— Добро. Чини шта знаш.

Једном је она отишла у позориште, вратила се и затекла код себе у кући пожар. Падне сумња за намерну паљевину. Баронесу Бејмбрук и њеног »љубазника затворе.« Тамо, они некако улуче прилику да измењају међусобно записке.

Процес у суду трајао је два дана. Оправдање баронесино било је извесно. Доказа, да је она знала за пожар, није било никаквих.

Једном, за време одмора, саучасни баронесин, обрати јој се са питањем:

— Ако мене пошљу, хоћеш поћи за мном у Сибир?

— Није него! То ми још треба!

— Баш тим сам речима и казала — прича она, тако просто од зла неког. Гле ти молим те, зато што си се ти задужио и упетљао, требам ја да страдам.

— Нећеш поћи? Лепо!

Он преда суду записку, коју му је она послала у притвору.

— »Ако ти иследник буде казао, како сам ја признала, — не веруј. Ја ништа нисем признала, не признаји ни ти.«

Природно, да су обоје били осуђени.

— Подлаче, зашто си то урадио? — питала га је она при прекиду, за време саветовања поротника.

— Сад бар знам да нећеш бити ничија. Заједно ћемо у Сибир.

Њега су послали на робију у Сибир, а њу на Сахалин.

На станици Две били су у великој доумици.

»Шта да раде са »робијашком — Баронесом?«

У сажитељке ка насељеницима неће да иде.

Ја сам послата на робију, а не за то! Пробали су нека господа чиновници да је узму к себи као »послугу«.

Но при првом умиљатом покрету, она отекаче у страну.

— Ви ме можете натерати да радим, но на то ме не можете присилити.

Женских затвора нема.

На силу је дата за сажитељку.

— Ипак баронеса је... некако незгодно. И узалуд су жене чиновничке тврдиле.

— Да то није никаква баронеса. Шта ви њу мазите? Робијашка!

Полуписмене жене чиновничке, одмах су је омрале.

— Ту »баронеса!« Ту душо моја нема баронеса!

А пре свега тога она је била једина кројачица на Сахалину! Једина бар, која је могла сашити одело »како треба,« по петроградској моди. Зато се морало к њој обраћати, и то је ужасно љутило чиновничке супруге.

— Било је међу њима и таквих, које су се понашале према послузи доста уљудно, а према мени нису могле! — с осмехом се сећа »баронеса — робијашка,« — зове ме, а кад одем, — оштар нож. Само нек јој се што не допадне, фалта каква, погама залупа, цичи: »Шта ти мислиш? Ти баронеса? А? Баронеса? Ти си робијашка! Проста робијашка! Знаш ли ти то? Стојиш, љутиш и осмехујеш се...

И презриви осмех, с којим се она тога сећа, био је, по свој прилици и тада на лицу баронесе Бејмбрук.

Супруге чиновничке то је, на сваки начин, доводило ван себе.

— Одмах трче мужевима на тужбу. Ја ћутим оне се деру.

Њен се живот на крају средио тако. Чиновници дигли од ње руке; »Нека је, век живи како зна! Нек иде до ђавола!« А њихове су жене молиле Бога:

— Да бар кројачицу добру пошљу из Русије.

А у недостатку такве једне, наручили су код »баронесе,« грдили је на пасје руге, и плаћале по неколико гроша и цичале.«

— Шта ти не благодариш? А? Мало ти је? Незадовољна си? Баронеса? А?

А та муком умукла жена била је труп у оку жена г.г. чиновника.

(СВРШИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања.

I.

Суд општине југ-богдановачке, актом својим од 4. ов. м-ца Бр. 2347, пита:

»Моли се уредништво за објашњење: да ли се највише помиловање од 8. пр. м-ца, које је објављено у »Српским Новинама« бр. 195, за иступне кривице, распростире и на оне новчане казне, које су изречене за непослушност од стране председника и кметова, по праву из чл. 109 и 110. закона о општинама?«

II.

Суд општине блажевске, актом својим од 5. ов. м-ца Бр. 1543, пита:

»Указом од 28. фебруара ове године, село Трећак, одвојено је од општине жучке и придато општини блажевојкој.

Како је буџет општине жучке састављан пре, него што је село Трећак одвојено, то је и прирез општински разрезан према буџету општине жучке, и она га и наплаћује.

На захтев општине блажевске, да се тај прирез предаје овој, општина жучка одговорила је, да тај прирез њој припада.

Међутим, ова је општина мишљења, да општини жучкој припада прирез од сељана села Трећака само до 28. фебруара, као дана кад је ово село одвојено од ње, а од тога дана општини блажевској, пошто она подноси све терете за рачун целе општине.

С тога се моли уредништво, да преко свога листа, а по могућству и уз повраћај овога акта, да своје обавештење по овој ствари, како би се ова општина знала управљати према општини жучкој.»

III.

Суд општине поточке, актом својим од 4. овог м-ца Бр. 4326, пита:

»Према решењу одбора општине поточке, од 27. септембра ове год. Бр. 4295, одређен је избор председника општинског суда и два члана — кмета, на дан 3. тек. м-ца.

По азбучном списку ове општине, било је 253 пуноправних гласача. Полутина овога је 127 гласача.

На дан избора гласало је свега 176 гласача од којих за једнога кандидата 121 а за другог 56.

Гласачки одбор огласио је овај избор за правилан, али суд, међутим, налази, да то није тачно, јер је први кандидат требао да има још 6 гласова, па да буде апсолутна већина у смислу чл. 53. закона о општинама.

Поред тога, суд мисли да је и одборско решење о дану избора незаконито, јер до дана избора није био остављен рок из чл. 37. за-

кона општинског, ма да је ово решење општинско одобрила и полицијска власт.

Моли се уредништво, да изволи изнети своје мишљење по овоме.»

IV.

В. Радојчић, председник општине миротаске, пита:

«Молим уредништво, да у свом Гласнику даде потребно објашњење у следећем:

- 1, колика је награда једнога свештеника за венчање једнога пунолетног грађанина;
- 2, да ли сви пунолетни грађани плаћају једну исту таксу за венчање или има разлике?; и
- 3, каква је такса за опела?

Ово ме врло интересује, јер има свештеника што разна наплаћују ова чиновјества, а не знам има ли закона, који ову таксу прописује.

— На ова питања одговарамо:

I

Како ће се разумети указ о помиловању, ако је он нејасан, надлежан је да објасни дотични министар, који га је и поднео на потпис, јер он зна шта је имао на уму, кад је чинио предлог за помиловање, па се зато треба преко надлежних власти обратити с питањем, и тада ће се добити потребно објашњење.

Наш лист не може да узме такав задатак на себе.

II.

Село Трењак, мора да плати прирез општини жучкој до дана указа о одвајању и прелазу у општину блажевску, сразмерно величини распоређеног општинског приреза.

Од тога дана, оно има да плаћа прирез општини блажевској, у саставу које се сада налази, и која подноси терете за потребе целокупне општине.

Према томе, ако сељани села Трењака нису платили овај прирез општини жучкој, онда нека плате сразмеран део, а оно остало општини блажевској као њени грађани.

Ако су, пак, овај прирез платили, па га општина жучка не ће да врати на леп начин, онда нека се тражи помоћ надзорних власти, а по крајњој потреби и судова земаљских.

III.

По чл. 51. у вези са чл. 52. закона о општинама, кад се бирају општински часници, онда је избор правилан ако је на збор дошло преко преко половине гласача, уписаних у азбучном списку, и кад од тога броја гласача гласа за једнога кандидата половина и један више од дошавших гласача.

Према томе, избор, о коме се говори у питању под III. с те стране је правилан, јер је за првог кандидата гласало више од половине гласача, који су на збору били, а дошло је, спет, више од половине уписаних бирача.

Што се тиче услова, изложених у чл. 37. они морају бити испуњени, јер је иначе избор неправилан, и ако жалба постоји, он ће се поништити.

Она околност, што је полицијска власт препла ћутке преко одборске одлуке, не може да измени саму ствар.

IV.

Таксе за венчање, опело, и остала свештеничка чиновјества, регулисане су законом о уређењу свештеничког стања.

Оне нису једнаке за све грађане, него су мање или веће, према пореској стопи дотичног лица, кад је у питању венчање, и према узрасту умрлога, кад је у питању опело.

Ово је питање ближе расправљено у бр. 40 «Полицијског Гласника» бр. 10 и 11 под II. па зато тамо треба тражити одговор на ово садашње питање.

Суду општине брестовачке на акт бр. 1537 одговара уредништво, да је на питање његово од 21. јула ове год. бр. 1174, одговорено у претпрошлом броју нашега листа, како се има поступати са сведоком, који неће да сведочи.

Суду општине кораћичке, на акт бр. 2583 одговара уредништво, да је питање о тудору цркве кораћичке расправљено у броју 40 нашега листа, поводом ранијих питања, учиненх уредништву.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЂЕ СЕ ПАЖЊА

Печат општине гробовачке, среза и окр. ваљевског украден је. Скређе се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрају. УБр. 352570.

УЦЕЂЕНИ

Димитрије Радојчић, и Радован Војовић, за које смо у прошлом броју јавили да су оглашени за хајдуке, по предлогу начелства округа ужичког решењем г. Министра П№ 28262 уцеђени су са по 500. динара. Суме ове издаће се одмах онима, који би ове хајдуке ухватили, убили или власти проказали да она ово изврши. УБр. 35218.

ПОТЕРЕ

Здравко Маринковић, из Богатића, који је био под истрагом и у притвору код начелника среза ваљевског, због крађе, 4. тек. м-ца побегао је. Бегунац има 25. год., малога је раста, очију граорастих, бркова малих, уста стегнутих, у оделу је сукненом. Начелство окр. ваљевског актом бр. 15528., моли за његово тражење. УБр. 35272.

Симон Островени, златареки помоћник, родом из Кроцева у Русији, стар 20. год., вере мојсијеве, средњег узраста, слабуњав, плав, очију угаситих, осумњичен је од стране бечке полиције због покрађе бисера и брилијанта, у вредности 5000 круна, Морнцу Краусу, јувеллиру из Беча. Позивају се све полиц. власти, да на Симона обрате нарочиту пажњу УБр. 35065.

Павле Н... Циганин и Вићентије Н... звану «Шваба», који се занимају и молерским занатом, ноћу између 9—10 тек. м-ца украли су Николи Миливојевићу из Губеревца једног коња лаке доратасте, маторог 6. год., са жигом «О» и путоног у три ноге. Павле има 23. год. и средњег је стаса, а Вићентије има 24. год. и црномањаст. За крадљивцима и покрађом наређује се тражење. Пронађене крадљивце треба стражарно спровести начелнику среском

у Рачу с позивом на депешу бр. 18430., или Управи Боограда с позивом на бр. 35400.

Ноћу, између 18—19 тек. м-ца, четири непознада зликовца извршили су разбојништво над Александром Милојевићем, тежаком из Губеревца, окр. крагујевачког, и том приликом отели му и однели: 180. дин. у новчаницама од по 10 динара, 15 динара у никлу и сребру, 4 пара чарапа и двоје тканице. Један од зликоваца био је висок, плаво-рић, обријан, са кратким брковима 2—4 брадавице на десном образу; други и трећи били су средњег раста и црномањаст; оне четвртог зликовца непознат је. Начелство округа крагујевачког депешом бр. 18767. моли све полицијске власти да трагају за овим зликовцима УБр. 36695.

Јанош Јовановић, из Дубочана, решењем начелства округа крајинског стављен је под кривичну истрагу и у притвор због разбојништва. Он има 45 год., високог је стаса, добро развијен, очију плавих, косе и бркова смеђих, у оделу је од црног сукна. Начелство округа крајинског депешом бр. 11345., моли све полицијске власти да Јаноша који је у бегству, у својим домањима најживље потраже, и пронађеног њему стражарно спроведу.

Миленко Лазаревић, из Врбица, округа крагујевачког и Миладин Мутаџић, из Краварипа, округа рудничког, осуђеници боградског казненог завода, побегли су 18. тек. м-ца са рада из Добричева. Миленко има 25 год., раста је средњег, црномањаст је, носав; Миладин има 24 год., средњег је стаса, плав. За одбеглим осуђеницима наређује се најживље тражење. УБр. 36454.

Д-р Евген Крстоношић, бив. адвокат и заступник јавног бележника у Коморану, проверио је 62.000 круна на штету коморанске православне црквене општине, и побегао. Дефраудант има 42 год., омален је, округла лица, очију плавих, косе загањене, говори: српски, магарски, немачки, француски и енглески; снабдевен је пасошем за иностранство под бр. 360 (издат у овој години), у мају месецу ове год.

био је, кратко време, у Нишу. Аустро-Угарски консулат у Београду актом бр. 13678 моли све српске власти да Евгена, у случају проналаска ухвате и притворе, па о томе одмах известе своју претпостављену власт. УБр. 36259.